

ΑΠΑΝΤΑ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΥ

ΛΥΡΙΚΟΣ ΒΙΟΣ

- Α' τόμος: Πρόλογος — Ἀλαφροϊσκιωτός — Ραψωδίες τοῦ Ἴονιου.
Β' τόμος: Λυρικά (σειρά πρώτη).
Γ' τόμος: Πρόλογος στή ζωή (Οἱ "Συνειδήσεις").
Δ' τόμος: Μήτηρ Θεοῦ — Πάσχα τῶν Ἑλλήνων — Δελφικός Λόγος: Ἡ Ἀφιέρωση.
Ε' τόμος: Λυρικά (σειρά δεύτερη).
ΣΤ' τόμος: Ἄγνωστα καί ἀνέκδοτα ποιήματα.

ΘΥΜΕΛΗ

- Α' τόμος: Πρόλογος — Ὁ Διθύραμβος τοῦ Ρόδου — Σίβυλλα.
Β' τόμος: Ὁ Δαίδαλος στήν Κρήτη — Ὁ Χριστός στή Ρώμη.
Γ' τόμος: Χριστός λυόμενος ἢ Ὁ Θάνατος τοῦ Διγενῆ — Ἀσκληπιός.

ΠΕΖΟΣ ΛΟΓΟΣ

- Α' τόμος: Ἐπιφυλλίδες, ἄρθρα, μελέτες, ὁμιλίες (1908-1928).
Β' τόμος: Δελφικά — ἄρθρα, μελέτες, ὁμιλίες (1921-1951).
Γ' τόμος: Ἐπιφυλλίδες, ἄρθρα, μελέτες, ὁμιλίες (1929-1938).
Δ' τόμος: Ἐπιφυλλίδες, ἄρθρα, μελέτες, ὁμιλίες (1940-1944).
Ε' τόμος: Ἐπιφυλλίδες, ἄρθρα, μελέτες, ὁμιλίες (1945-1951).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΥ

ΛΥΡΙΚΟΣ ΒΙΟΣ

Ε'

Λ Υ Ρ Ι Κ Α
(ΣΕΙΡΑ ΔΕΥΤΕΡΗ)

Φιλολογική Ἐπιμέλεια
Γ. Π. ΣΑΒΒΙΔΗΣ

ΙΚΑΡΟΣ

Η ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑ ΤΟΥ ΑΤΖΕΣΙΒΑΝΟ
ΜΑΘΗΤΗ ΤΟΥ ΒΟΥΔΑ

'Ανεπίληπτα έπηρε τὸ μαχαίρι
ὁ 'Ατζεσιβάνο. Κ' ήτανε ἡ ψυχὴ του
τὴν ὥρα ἐκεῖνη ὀλάσπρο περιστέρι.
Κι ὅπως κυλᾶ, ἀπὸ τ' ἄδυτα τοῦ ἀδύτου
τῶν οὐρανῶν, μὲς στὴ νυχτιᾶ ἔν' ἀστέρι,
ἦ, ὡς πέφτει ἀνθὸς μηλιᾶς μὲ πρᾶο ἀγέρι,
ἔτσι ἀπ' τὰ στήθη πέταξε ἡ πνοή του.

Χαμένοι τέτοιοι θάνατοι δὲν πάνε.
Γιατὶ μονάχα ἐκεῖνοι π' ἀγαπᾶνε
τὴ ζωὴ στὴ μυστικὴ τῆς πρώτῃ ἀξία, 10
μποροῦν καὶ νὰ θερίσουνε μονάχοι
τῆς ὑπαρξῆς τους τὸ μεγάλο ἀστάχυ,
ποῦ γέρνει πιά, μὲ θεῖαν ἀταραξία!

ΙΕΡΑ ΟΔΟΣ

'Απὸ τὴ νέα πληγὴ ποῦ μ' ἀνοιξεν ἡ μοῖρα
ἐμπαιν' ὁ ἥλιος, θαρροῦσα, στὴν καρδιά μου
μὲ τόση ὀρμή, καθὼς βασίλευε, ὅπως
ἀπὸ ραγισματιᾶν αἰφνίδια μπαίνει
τὸ κύμα σὲ καράβι π' ὀλοένα
βουλιάζει.

Γιατὶ ἐκεῖνο πιά τὸ δεῖλι,
σάν ἄρρωστος, καιρό, ποῦ πρωτοβγαίνει
ν' ἀρμέξει ζωὴ ἀπ' τὸν ἔξω κόσμον, ἤμουν
περπατητῆς μοναχικὸς στὸ δρόμο
10 ποῦ ξεκινᾶ ἀπὸ τὴν 'Αθήνα κ' ἔχει
σημάδι τοῦ ἱεροῦ τὴν 'Ελευσίνα.
Τὶ ἦταν γιὰ μένα αὐτὸς ὁ δρόμος πάντα
σὰ δρόμος τῆς Ψυχῆς.

Φανερωμένος
μεγάλος ποταμὸς, κυλοῦσε ἐδώθε
ἀργὰ συρμένα ἀπὸ τὰ βόδια ἀμάξια
γεμάτα ἀθεμωνιὲς ἢ ξύλα, κι ἄλλα
ἀμάξια, γοργὰ ποῦ προσπερνοῦσαν,
μὲ τοὺς ἀνθρώπους μέσα τους σάν ἴσκιους.

Μὰ παραπέρα, σὰ νὰ χάθη ὁ κόσμος

κ' ἔμειν' ἡ φύση μόνη, ὦρα κι ὦρα
μιὰν ἡσυχία βασίλευσε. Κ' ἡ πέτρα
π' ἀντίκρισα σὲ μιὰ ἄκρη ριζωμένη,
θρονὶ μου φάνη μοιραμένο μου ἦταν
ἀπ' τοὺς αἰῶνες. Κ' ἔπλεξα τὰ χέρια,
σὰν κάθισα, στὰ γόνατα, ξεχνώντας
ἂν κίνησα τὴ μέρα αὐτὴ ἢ ἂν πῆρα
αἰῶνες πίσω αὐτὸ τὸν ἴδιο δρόμο.

20

Μὰ νά' στήν ἡσυχία αὐτὴ, ἀπ' τὸ γύρο
τὸν κοντινὸ, προβάλανε τρεῖς ἴσκιοι.
Ἐνας Ἀτσίγγανος ἀγνάντια ἐρχόνταν,
καὶ πίσωθὲ του ἀκλούθαιαν, μ' ἄλυσίδες
συρμένες, δυὸ ἀργοβάδιστες ἀρκοῦδες.

30

Καὶ νά' ὡς σὲ λίγο ζύγωσαν μπροστά μου
καὶ μ' εἶδε ὁ Γύφτος, πρὶν καλὰ προφτάσω
νὰ τὸν κοιτάξω, τράβηξε ἀπ' τὸν ὄμο
τὸ ντέφι καί, χτυπώντας το μὲ τὸ 'να
χέρι, μὲ τ' ἄλλον ἔσυρε μὲ βία
τις ἄλυσίδες. Κ' οἱ δυὸ ἀρκοῦδες τότε
στὰ δυὸ τους σκώθηκαν, βαριά.

Ἦ μία,
(ἦτανε ἡ μάνα, φανερά), ἡ μεγάλη,
μὲ πλεχτὲς χάντρες ὄλο στολισμένο
τὸ μέτωπο γαλάζιες, κι ἀπὸ πάνω
μιὰν ἄσπρη ἀβασκαντήρα, ἀνασηκώθη
ξάφνου τρανή, σὰν προαιώνιο νά 'ταν
ξόανο Μεγάλης Θεᾶς, τῆς αἰώνιας Μάνας,
αὐτῆς τῆς ἴδιας ποὺ ἱερὰ θλιμμένη,
μὲ τὸν καιρὸν ὡς πῆρε ἀνθρώπινη ὄψη,

40

γιὰ τὸν καημὸ τῆς κόρης τῆς λεγόνταν
Δήμητρα ἐδῶ, γιὰ τὸν καημὸ τοῦ γιοῦ τῆς
50 πιδέξιο ἦταν Ἀλκμήνη ἢ Παναγία.
Καὶ τὸ μικρὸ στὸ πλάγι τῆς ἀρκοῦδι,
σὰ μεγάλο παιχνίδι, σὰν ἀνίδεο
μικρὸ παιδί, ἀνασκώθηκε κ' ἐκεῖνο
ὕπάκοο, μὴ μαντεύοντας ἀκόμα
τοῦ πόνου τοῦ τὸ μάκρος, καὶ τὴν πίκρα
τῆς σκλαβιάς, ποὺ καθρέφτιζεν ἡ μάνα
στὰ δυὸ πυρὰ τῆς ποὺ τὸ κοίτααν μάτια!

Ἄλλ' ὡς ἀπὸ τὸν κάματον ἐκεῖνη
ὀκνοῦσε νὰ χορέψει, ὁ Γύφτος, μ' ἕνα
60 πιδέξιο τράβηγμα τῆς ἄλυσίδας
στοῦ μικροῦ τὸ ρουθούνι, ματωμένο
ἀκόμα ἀπ' τὸ χαλκὰ ποὺ λίγες μέρες
φαινόταν πῶς τοῦ τρύπησεν, αἰφνίδια
τὴν ἔκαμε, μουγκρίζοντας μὲ πόνο,
νὰ ὀρθώνεται ψηλά, πρὸς τὸ παιδί τῆς
γυρνώντας τὸ κεφάλι, καὶ νὰ ὀρχιέται
ζωηρά.

Κ' ἐγώ, ὡς ἐκοίταξα, τραβοῦσα
ἔξω ἀπ' τὸ χρονο, μακριὰ ἀπ' τὸ χρονο,
ἐλεύτερος ἀπὸ μορφὲς κλεισμένες
70 στὸν καιρὸ, ἀπὸ ἀγάλματα κ' εἰκόνες·
ἤμουν ἔξω, ἤμουν ἔξω ἀπὸ τὸ χρονο.

Μὰ μπροστά μου, ὀρθωμένη ἀπὸ τὴ βία
τοῦ χαλκὰ καὶ τῆς ἄμοιρης στοργῆς τῆς,
δὲν ἐβλεπα ἄλλο ἀπ' τὴν τρανὴν ἀρκοῦδα
μὲ τὶς γαλάζιες χάντρες στὸ κεφάλι,

μαρτυρικό τεράστιο σύμβολο όλου
τοῦ κόσμου, τωρινού και περασμένου,
μαρτυρικό τεράστιο σύμβολο όλου
τοῦ πόνου τοῦ πανάρχαιου, ὅπ' ἀκόμα
δὲν τοῦ πληρώθη ἀπ' τοὺς θνητοὺς αἰῶνες 80
ὁ φόρος τῆς ψυχῆς.

Τι ἐτούτη ἀκόμα
ἦταν κ' εἶναι στὸν Ἄδη.

Καὶ σκυμμένο
τὸ κεφάλι μου κράτησα ὀλοένα,
καθὼς στὸ ντέφι μέσα ἔριχνα, σκλάβος
κ' ἐγὼ τοῦ κόσμου, μιὰ δραχμὴ.

Μὰ ὡς, τέλος,
ὁ Ἀτσίγγανος ξεμάκρυνε, τραβώντας
ξανὰ τίς δυὸ ἀργοβάδιστες ἀρκοῦδες,
καὶ χάθηκε στὸ μούχρωμα, ἡ καρδιά μου
μὲ σήκωσε νὰ ξαναπάρω πάλι
τὸ δρόμον ὅπου τέλειωνε στὰ ρεῖπια 90
τοῦ Ἱεροῦ τῆς Ψυχῆς, στὴν Ἐλευσίνα.
Κ' ἡ καρδιά μου, ὡς ἐβάδιζα, βογκοῦσε :
«Θά ῥτει τάχα ποτέ, θεὸς νὰ ῥτει ἡ ὥρα
ποῦ ἡ ψυχὴ τῆς ἀρκοῦδας καὶ τοῦ Γύφτου,
κ' ἡ ψυχὴ μου, ποῦ Μυημένη τηνε κράζω,
θὰ γιορτάσουν μαζί;»

Κι ὡς προχωροῦσα,
καὶ βράδιαζε, ξανάνιωσα ἀπ' τὴν ἴδια
πληγὴ, ποῦ ἡ μοίρα μ' ἀνοιξε, τὸ σκότος
νὰ μπαίνει ὀρμητικὰ μὲς στὴν καρδιά μου,
καθὼς ἀπὸ ραγισματιὰν αἰφνίδια μπαίνει 100
τὸ κύμα σὲ καράβι ποῦ ὀλοένα
βουλιάζει. Κι ὁμως τέτοια ὡς νὰ διψοῦσε

πλημμύραν ἡ καρδιά μου, σὰ βυθίστη
ὡς νὰ πνίγηκε ἀκέρια στὰ σκοτάδια,
σὰ βυθίστηκε ἀκέρια στὰ σκοτάδια,
ἓνα μούρμουρο ἀπλώθη ἀπάνωθὲ μου,
107 ἓνα μούρμουρο,
κ' ἔμοιαζ' ἔλεε :
«Θά ῥτει.»